

ексклюзивність даних незалежні один від одного і можуть не співпадати у часі. Наприклад, термін дії патенту може скінчитись до отримання дозволу на маркетинг препарату, після цього або в інші строки, у той час як період ексклюзивності даних прив'язаний до терміну отримання дозволу на маркетинг [11, с. 93].

Таким чином, на наш погляд, можна зробити висновок щодо протиріччя, яке приховує в собі термін «ексклюзивність даних». З одного боку — це інструментарій захисту інтелектуальної власності, а з іншого — зняття розширення ринкової монополії компанії-оригінатора, яке не дозволяє реєструючим органам надавати дозвіл на маркетинг генеричного лікарського засобу.

Література

1. А. Силивончик. Ліквиди // Бизнес-Газета. — 16.02.09. — № 7.
2. А. Силивончик. Ручне втручання // Бизнес-Газета. 21.09.09. — № 38 (869).
3. А. Силивончик. Більш-менш // Бизнес-Газета. — 30.03.09. — № 13 (844).
4. Філіп Снегірьов. Теорія і практика охорони здоров'я ЄС: зіставлення — на користь пацієнта // Аптека. Спеціалізоване медичне видання про фармацевтичний ринок України. — 20.11.2006 — № 45 (566).
5. О. Сіроштан. Як запроваджувати та чого очікувати? // Аптека. Спеціалізоване медичне видання про фармацевтичний ринок України. — 27.02.2006. — № 8 (529).
6. Н. Васильєва. Піддослідний зразок // Бизнес-Газета. — 22.09.08. — № 38 (817).
7. Н. Васильєва. Недомагання // Бизнес-Газета. — 06.10.2008. — № 40.
8. А. Силивончик. Ліквиди // Бизнес-Газета. — 16.02.09. — № 7 (838).
9. О. Мех. Інноваційно-соціальні аспекти розвитку фармацевтичної галузі України: Монографія. — К.: НАН України, 2008.
10. А. Макаренков. Захист інтелектуальної власності: фарминок США та Європи // Щотижневик «Аптека». — № 26 (547), липень 2006 р.

Стаття надійшла до редакції 01.10.2009 р.

УДК 338.45.01

О. Б. Паєлів, асистент
кафедри менеджменту
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

АНАЛІЗ СТАНУ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СПІВПРАЦІ ДЕРЖАВНИХ І ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

В статті проведено дослідження стану хлібопекарської галузі харчової промисловості, основних проблем розвитку хлібопекарства та обґрунтовано можливі напрямки їх вирішення при спільних діях підприємств хлібопекарської підгалузі та держави.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: тенденції розвитку хлібопекарської галузі, аналіз діяльності підприємств хлібопекарської галузі, державні і галузеві цільові програми, особливості взаємодії державних та підприємницьких структур.

Постановка проблеми. Одним із важливих секторів економіки України у формуванні провольчої безпеки держави й експортного потенціалу країни являється харчова промисловість, яка є складовою АПК України та об'єднує в собі м'ясну, молочну, рибну та харчосмакову галузь. До складу харчосмакової галузі входять цукрова, олійножирова, тютюнова, хлібопекарська та інші підгалузі. Економіка галузі має забезпечувати виробництво високоякісних продуктів харчування для населення як основного засобу відтворення життєдіяльності людини [10, с. 4]. Враховуючи важливе значення харчової промисловості в економічному і соціальному зростанні суспільства загалом, а також соціальну і стратегічну роль хлібопекарства

зокрема, важливим та актуальним завданням стає своєчасне виявлення проблем у функціонуванні галузі та визначення шляхів їх вирішення з метою забезпечення її подальшого розвитку та підвищення конкурентоспроможності виробництва. Також в умовах негативних тенденцій у галузі 2008–2009 рр., зумовлених фінансовою кризою, уваги потребують питання подолання кризових явищ на підприємствах хлібопекарської підгалузі, що дозволило б збільшити обсяги виробництва, прибуток від операційної діяльності, наростити грошові потоки. І, безумовно, забезпечення ефективності діяльності хлібопекарських підприємств, харчової галузі та держави в цьому контексті можливе тільки за умов спільних зусиль цих таки підприємств та держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам фінансового та інвестиційного розвитку промисловості присвячена значна кількість наукових публікацій у вітчизняній та зарубіжній літературі. Серед іноземних учених — В. В. Бочаров, Є. С. Стоянова, Ю. Брігхем та ін. Поміж українських учених, які займалися даною проблематикою, варто виділити Т. В. Майорову, О. О. Терещенко, В. Г. Федоренко. Що ж стосується безпосередньо питань розвитку харчової промисловості, то даній темі присвятили свої дослідження: Л. В. Дейнеко, А. О. Коваленко, Л. В. Старшинська, Е. І. Шелудько. Зокрема, питанням фінансового стану та проблемам розвитку хлібопекарства України присвятили свої праці Л. Баранівська, О. М. Васильченко, Є. В. Єрмаков, В. Макаренко, О. А. Опря, С. В. Петруха, П. Т. Саблук та ін.

Мета статті. Дослідження стану хлібопекарської підгалузі харчової промисловості, виявлення основних проблем розвитку хлібопекарства, обґрунтування напрямів їх вирішення при спільних діях підприємств хлібопекарської підгалузі та держави.

Виклад основного матеріалу. Хлібопекарська підгалузь грає значну соціальну і стратегічну роль у житті суспільства. У сумарному обсязі продукції всієї харчової промисловості України вона займає одне із провідних місць, а частка хлібопродуктів у раціоні населення України складає 15 %, що підтверджує їхній статус як основного продукту харчування. Традиційно цій галузі приділяється менше уваги, ніж іншим, але будь-які зміни, що відбуваються на ринку хліба і хлібобулочних виробів, моментально впливають на економічне та соціально-політичне життя країни [3, с. 24].

«Хлібний» ринок України на 99,9 % представлений продукцією вітчизняного виробництва. Однак протягом останнього десятиліття в хлібопекарській галузі зафіксовано спад виробництва [3, с. 34]. За даними органів статистики в Україні спостерігалось таке стійке зниження обсягів виробництва хліба та хлібобулочних продуктів ще з початку 1990-х років. Дані, наведені в табл. 1, свідчать про такий спад, який супроводжується також ростом цін при зниженню рентабельності діяльності самих підприємств галузі.

Таблиця 1

**ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ
В УКРАЇНІ за 2004–2008 рр.**

№	Показник	2004	2005	2006	2007	2008
1	Кількість підприємств, одиниць	1695	1678	1600	1529	1426
2	Випуск виробів хлібобулочних, тис. тонн	2357,6	2334,7	2307,1	2263,7	2151,1
3	Рентабельність операційної діяльності, %	2,2	2,4	2,2	1,8	0,9
4	Частка підприємств, які отримали збиток від звичайної діяльності до оподаткування, у % до загальної к-ті підприємств	43,6	46,8	39,6	33,5	31,7
5	Індекс цін виробників хліба і хлібобулочних виробів, %	94,6	134,6	97,0	100,8	116,2

Зменшення споживання хліба стало основною причиною падіння обсягів виробництва хліба. Насамперед, це відбулося внаслідок скорочення населення країни, зниження купівельної спроможності, більш економічного використання хліба і значного збільшення випікання хліба невеликими пекарнями і сільським населенням самотійно, реальні обсяги якого не враховані статистикою.

Найбільші виробничі потужності хлібопекарської галузі зосереджені, як правило, у регіонах найбільшого виробництва борошна, а також у великих промислових центрах і столиці. Так, приблизно 49 % хліба і хлібобулочних виробів, вироблених в Україні, зосереджено в 6 найбільших промислових регіонах. Найбільшу частку у виробництві хлібобулочних виробів займає м. Київ (більше 10 % сукупного обсягу виробництва), а також Донецька (більше 10 %) і Дніпропетровська (більше 10 %) області. Причиною є густота населення зазначених регіонів і більш високий рівень економічного розвитку, а виходить, і платоспроможності попиту. Загалом у хлібопекарській галузі України на сьогоднішній день діє більше 1000 хлібо заводів різної потужності, котрі щодоби виробляють 6,8 тис. т хліба і хлібобулочних виробів. Асортимент продукції дуже широкий і різноманітний та щорічно оновлюється. Потужності промислових хлібо заводів використовуються на 30–40 %, за винятком хлібо заводів Києва і деяких великих міст — тут заводи працюють на повну потужність. Мова йде про високу конкурентоздатність продукції та її якість. У структурі виробництва 72 % хліба і хлібобулочних виробів випікають промислові хлібо заводи, розташовані в містах і районних центрах. Їх близько 400. Ще 6 % хліба виробляють підприємства колишньої системи «Укркоопспілка». Таких хлібо заводів близько 500. Як правило, це хлібо заводи невеликої потужності та обслуговують сільську зону. 1,5 % хліба припадає на частку підприємства «Укрпродсоюза». І, нарешті, 20 % хліба і хлібобулочних виробів випікають малі пекарні [5, с. 100].

Нижче подано регіональний розподіл підприємств хлібопекарської галузі України і динаміки показників їх роботи за 2008 рік (табл. 2).

На сьогодні в хлібопекарській галузі України існує багато проблем, серед яких, по-перше, потребує уточнення статистично-аналітичний діапазон аналізу фінансових результатів роботи хлібопекарської підгалузі харчової промисловості України в контексті часу. Так, за радянських часів загальноприйнятими і загальнодоступним часовим діапазоном вважалась п'ятирічка, але з розвитком в Україні ринкових умов господарювання, які обумовлюють появу приватної форми власності і комерційної таємниці, зазначений часовий діапазон набув тенденції до звуження, насамперед, в академічному секторі економіки, що призвело до появи наукових праць, які базуються лише на порівнянні даних двох останніх років. Але, враховуючи щільний кореляційний зв'язок між результатами роботи сільськогосподарських підприємств і підприємств представників харчової індустрії, вважається за доцільне розширити межі фінансового аналізу хоч би на рік, що дозволить уникнути пастки так званого «невдалого року» [6, с. 15]. Друга проблема, теж пов'язана із похибкою статистики, стосується наявності невеликих приватних пекарень, частка яких за різними даними коливається в межах 30–35 %. Також супермаркети, розпочавши активний наступ на регіони, запровадили власне випікання хліба та хлібобулочних виробів, що суттєво додає неточностей у статистичних обрахунках.

Третя проблема — моральне та фізичне застарівання хлібопекарського обладнання, на якому здебільшого працюють так звані «спадкові підприємства» — у минулому потужні підприємства з часів СРСР. На думку фахівців галузі, низькі темпи оновлення обладнання на вітчизняних хлібо заводах збережуться і надалі через низьку рентабельність виробництва та відсутність державної підтримки галузі. Також ситуацію із модернізацією ускладнило введення в 2005 році обов'язкової сплати ПДВ на імпорт обладнання, яке вноситься в статутний фонд підприємства. В результаті виникає наступна проблема — потреба у встановленні високої ціни на хліб та хлібобулочні вироби, а це унеможливує контроль з боку держави за встановленням цін на продукцію масового вжитку — хліб. Адже ціни на нього є об'єктом пильної уваги з боку держави. Однак в

основу регулювання необхідно закладати не адміністративний принцип, а економічний. Саме з причин твердого адміністрування хлібопечення України зазнає значних труднощів. Оскільки ціни на сировину ростуть постійно, то це, природно, негативно позначається на фінансовому стані виробників хліба [8, с. 115].

Таблиця 2

**РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ
І ДИНАМІКИ КЛЮЧОВИХ ПОКАЗНИКІВ ЇХ РОБОТИ за 2008 р.¹**

Назва регіону	Кількість підприємств, од.				Величина прибутку/збитку, тис. грн			Обсяг податкових відрахувань, тис. грн	
	«малого кола» ²		«великого кола» ³		«малого кола»	«великого кола»		«малого кола»	«великого кола»
	прибуток-кових	збиткових	прибуток-кових	збиткових		прибуток	збиток		
АР Крим	42	22	4	3	419,1	2244,6	356,4	1766,9	25560,7
Вінницька	27	14	5	10	-512,1	1026,8	8055,3	1462,5	30746,2
Волинська	4	5	9	3	-25,0	2908,0	397,8	512,2	25129,7
Дніпропетровська	31	25	14	10	-1030,7	7617,5	4502,5	2153,4	116554,3
Донецька	32	20	25	10	-298,6	8365,8	1214,1	4328,2	111683,9
Житомирська	21	11	15	3	-180,3	2886,5	419,7	1125,3	26797,5
Закарпатська	55	9	13	3	213,6	364,9	487,7	729,0	7169
Запорізька	17	16	9	6	-900,7	5198,3	3429,1	1811,4	38636,9
Івано-Франківська	44	23	5	2	-1496,9	1498,4	109,6	1367,3	8227
Кіровоградська	22	10	13	3	-1813,8	2006,5	927,4	4743,2	15997,8
Київська	19	10	10	3	-562,6	3053,4	434,6	932,5	17181
Луганська	24	12	6	7	-76,8	609,3	1712,9	1323,9	4531,1
Львівська	44	26	16	12	72,9	9951,8	6237,6	3017,3	43050,4
м. Севастополь	0	5	1	0	-472,9	235,9	0,0	453,4	8510,9
м. Київ	43	19	19	3	-437,4	18054,9	227,3	6468,5	181401,7
Миколаївська	31	18	8	4	-255,4	2074,7	908,1	888,9	20151,2
Одеська	27	16	13	5	111,3	13857,5	859,8	2096,6	37290,1
Полтавська	21	14	10	7	-598,8	967,0	7022,3	1222,5	30499,4
Рівненська	26	8	9	2	-102,6	3468,6	114,1	864,4	14393,8
Сумська	14	10	11	1	-814,8	5374,9	72,0	2102,0	25243,1
Тернопільська	19	9	3	2	63,3	104,8	444,8	1829,4	5094,2
Харківська	30	24	9	8	-906,1	16459,4	4373,4	1538,2	66831,1
Херсонська	14	12	4	6	-114,5	572,6	2522,4	373,2	25927,2
Хмельницька	24	6	9	5	80,5	7090,6	1766,7	1633,9	21575,5
Черкаська	19	4	8	10	-238,2	596,1	3985,8	493,5	23542,5
Чернівецька	15	6	7	6	-32,9	3332,7	732,2	445,6	9072,4
Чернігівська	31	5	9	7	224,0	2440,4	2353,6	953,3	38208
Україна	696	359	264	141	-9696,4	122361,9	53667,2	46641,5	1958013

¹ Розраховано за даними Держкомстату України, Держжарчпрому України. Укрхлібпром.

² Під «малим колом» статистики розуміють підприємства, в яких річний обсяг валового доходу є меншим 500 тис.євро, а чисельність працівників не перевищує 50 чоловік. Ці підприємства подають форми державного статистичного спостереження на скороченому бланку.

³ До «великого кола» статистики належать всі інші підприємства, що не віднесені до «салого кола». Ці підприємства у своїх звітах до органів статистики подають більший обсяг інформації. Тому при дослідженні фінансового стану підприємств хлібопекарства доцільно виокремлювати підприємства «великого і малого кіл».

На сьогоднішній день практично всі хлібзаводи приватизовані. В основному шляхом перетворення у відкриті та закриті акціонерні товариства. Сьогодні більшість хлібзаводів мають потребу в проведенні реконструкції, заміні технологічного устаткування на більш сучасне, енергозберігаюче. Значна частина великого хлібного бізнесу представлена приватними компаніями, у тому числі різними інтеграційними структурами. Адже загальнодержавні тенденції щодо злиття та поглинання компаній притаманні і ринку хлібопекарства. Тут також відбувається формування вертикально інтегрованих структур із замкнутим циклом виробництва — від виробництва борошна до випуску хлібопродуктів. Адже укрупнення і концентрація виробництва дає змогу оптимізувати логістику, збільшити асортимент, підвищити прибутковість і, в такий спосіб, вижити та залишитися гравцем ринку.

Ряд ключових гравців ринку — це колишні регіональні об'єднання («Київхліб», «Донбасхліб», «Дніпрохліб», «Житомирхліб», «Миколаївхліб», «Кримхліб» та ін.), які зберегли свою виробничу структуру. Серед потужних холдингових компаній варто відзначити ЗАТ «Хліб Києва» — близько 17 % вітчизняного ринку виробництва хлібопродуктів, Асоціація «Донбасхліб» — 10 %, ЗАТ «Холдинг «ТіС» — 7 %, ВАТ «Концерн Хлібпром» — 6,5 %, Холдинг «Хлібні Інвестиції» — 6 %, ЗАТ «Укрзернопром» — 4,5 %. До складу таких міжрегіональних холдингів входять і хлібопекарські заводи, і борошномельні підприємства, і кондитерські виробництва [6, с. 118].

Серед інших найбільших об'єднань можна назвати ВАТ «Коровай», що об'єднує підприємства Луганської області. Їхня частка у сумарному виробництві хліба і хлібобулочних виробів, за різними оцінками, складає близько 4 % [9, с. 30].

Якщо ж говорити про окремих виробників хліба, то лідерство серед українських хлібокомбінатів вже не перший рік утримує ВАТ «Одеський коровай» — складає близько 3 % хліба і хлібобулочних виробів [7, с. 86].

З числа новостворених інтеграційних структур найпомітніший столичний холдинг ТОВ «Хлібні інвестиції» (Київ), ВАТ «Хліб» (Луцьк), ВАТ «Івано-Франківський хлібокомбінат», ВАТ «Бердичівський хлібозавод», ЗАТ «Хлібозавод Олексіївський» (Харків), ДП «Цар Хліб» (Севастополь), ВАТ «Чернівецький хлібокомбінат», ДП «Новоукраїнський КХП» (Кіровоградська область), Білогірський комбінат [3, с. 35].

Далі наведено дані щодо виробництва хліба і хлібобулочних виробів по підприємствах України за 2006–2008 рр. (табл. 3) [8, с. 63].

На деяких хлібопекарських підприємствах частка майна належить органам місцевої влади, однак впливу вони фактично не мають. Виключенням є ЗАТ «Хліб Києва», створене на основі компаній «Київмлин» і «Київхліб». Київська міськрада, що представляє інтереси територіальної громади столиці України, як внесок у статутний фонд ЗАТ «Хліб Києва» внесла 50 % акцій «Київхліба» і 100 % акцій ЗАТ «Київмлин», натомість отримала в «Хлібі Києва» 51 % акцій.

Хліб вважається основним соціально значимим продуктом, тому держава намагається регулювати діяльність галузі хлібопекарства. Одним із інструментів такого регулювання виступають державні та галузеві цільові програми, які повинні забезпечувати гармонійний розвиток галузі за рахунок підтримки діяльності підприємств-виконавців таких програм. Однак практика показує, що такі програми лише формально декларують вище зазначені цілі та завдання. Насправді загальний напрям політики у цій сфері суперечить офіційно затвердженій меті та логіці реалізації програм.

Наглядним прикладом такої реальності виступає затверджена Міністерством Агрополітики від 20.03.2008 р. «Галузева програма розвитку хлібопекарської галузі на період до 2015 року». Метою програми зазначено:

- підвищення конкурентоспроможності галузі;
- забезпечення всіх верств населення якісною продукцією;
- забезпечення економічної стабільності галузі і подальшого її ефективного розвитку.

Таблиця 3

ВИРОБНИЦТВО ХЛІБА І ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ ПО ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ, ТОНН

Назва підприємства	2006	2007	2008
ВАТ «Одеський Коровай» (Одеська обл.)	70841	67674	68525
ДП ВАТ «Київхліб» Хлібокомбінат № 10» (м. Київ)	63798	60376	60175
ДП «Вінницяхліб» ВАТ «Концерн Хлібпром» (Вінницька область)	56801	54773	49936
ТОВ «Хлібокомбінат «Кулиничі» (Харківська область)	29060	31486	46901
ЗАТ «Хлібозавод «Салтовський» (Харківська область)	37159	41010	46806
ВАТ «Хліб» (Дніпропетровська область)	37719	40961	44715
ВАТ «Черкасихліб» (Черкаська область)	42463	39430	37579
Філія ВАТ «Коровай» «Луганський хлібокомбінат» (Луганська область)	23887	21429	36612
ДП ВАТ «Київхліб» «Хлібокомбінат №11» (м. Київ)	37899	35143	34817
ДП ВАТ «Київхліб» «Хлібокомбінат №2» (м. Київ)	35911	32203	30679
ВАТ «Миколаївхліб» (Миколаївська обл.)	20640	30880	29823
ТОВ «Хлібзавод №10» (Дніпропетровська обл.)	14098	24829	28706
ВАТ «Житомирхліб» (Житомирська обл.)	29392	26973	27795
ДП ВАТ «Київхліб» «Хлібокомбінат № 12» (м. Київ)	32883	29514	27540
ДП ВАТ «Київхліб» «Хлібокомбінат № 4» (м. Київ)	31644	30180	26244
ДП ВАТ «Київхліб» «Хлібокомбінат № 1» (м. Київ)	37639	31753	26041
ВАТ «Чернігівський хлібокомбінат» (Чернігівська область)	25785	26364	25915
ДП ВАТ «Київхліб» «Хлібокомбінат № 6» (м. Київ)	31095	27439	25710
ВАТ «Донецький хлібокомбінат» (Донецька область)	29282	26646	25279
ТОВ «Хмельницький комбінат» (Хмельницька область)	33545	31242	24514

У цьому контексті сформовані і завдання програми, які суперечать реально здійснюваним заходам. Наприклад, одним із завдань є створення сприятливих умов для ввезення на територію України хлібопекарського технологічного обладнання. Однак, як уже згадувалося раніше, введена в 2005 р. обов'язкова сплата ПДВ на імпорт обладнання, яке вноситься в статутний фонд підприємства, робить неможливим реалізацію такого завдання. І таких прикладів безліч. Таким чином, виникає ще й проблема, пов'язана із помилками в методиці розробки цільових програм.

Тому, враховуючи соціальне значення галузі та з метою швидкого реагування на кризові явища, державі та бізнесу необхідно розробити план спільних дій, спрямованих на розробку та удосконалення механізмів співпраці підприємств та державних установ щодо реалізації цільових програм. Адже тільки за умов спільних дій можливо забезпечити ефективне функціонування підприємств і, як наслідок, розвиток хлібопекарської підгалузі харчової галузі та згодом забезпечення високих доходів бюджетів місцевого та державного рівнів.

У такому контексті напрямками подальшої роботи державних та підприємницьких структур мають стати:

- відміна адміністративного регулювання хлібопекарської галузі;
- внесення необхідних змін до законодавства, зокрема при впровадженні державної підтримки галузі шляхом введення механізму акумулювання ПДВ у розпорядженні підприємств;
- удосконалення підходів до розробки цільових програм на рівні галузі і держави;
- розробка механізму залучення підприємств як виконавців цільових програм до їх реалізації.

Подальшими напрямками досліджень можуть бути опрацювання методики розробки цільових програм на рівні держави, галузі та підприємства; розробка загального переліку показників для аналізу ефективності функціонування підприємства як органічної частини хлібопекарної галузі, та показників результативності цільових програм як механізму державної підтримки галузі, а також дослідження механізмів цілевстановлення та цілереалізації для балансування інтересів суспільства, підприємств та держави.

Література

1. ЗУ «Про державні цільові програми» від 18.03.2004 № 1621-IV.
2. Наказ Мінагрополітики «Про затвердження галузевої програми розвитку хлібопекарської галузі на період до 2015 року» від 20.03.2008 № 164.
3. Вся правда про хліб / В. Макаренко // Агро Перспектива. — 2007. — №6, 7. — С. 24–27, 34–37.
4. Доходи населення та ціни як основні фактори формування попиту на хлібобулочні вироби / Опря О. А. // Вісник аграрної науки. — 2004. — № 7. — С. 77–79.
5. Маркетингові аспекти діяльності суб'єктів ринку хлібобулочних виробів / І. О. Соловйов, О. О. Мурзак // Економіка АПК. — 2005. — № 2. — С. 100–106.
6. Методологічні засади аналізу фінансового стану хлібопекарської підгалузі харчової промисловості України / С. Петруха, М. Колотуша // Економіст. — 2007. — № 5. — С. 15–27.
7. Напрямки та ефективність підприємств хлібопродуктового комплексу / О. Ю. Єрмаков, В. О. Герасіна // Економіка АПК. — 2006. — № 7. — С. 86–90.
8. Про стан на Миколаївському ринку хлібобулочних виробів / В. П. Ключан, Н. І. Костаневич // Економіка АПК. — 2006. — № 12. — С. 115–117.
9. Стан цінової ситуації на ринках зерна та хлібобулочних виробів України у серпні — вересні 2001 р. // Огляд цін українського та світового товарних ринків. — 2001. — № 10. — С. 30–32.
10. Стратегія розвитку галузі / Лавров Є. М. // Харчова і переробна промисловість. — 2004. — № 4. — С. 3–5.

Стаття надійшла до редакції 09.10.2009 р.

УДК 336.581:622

К. В. Кравченко, аспірантка
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

АНАЛІЗ ВПЛИВУ РЕАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

В статті обґрунтовано необхідність дослідження впливу інвестування на ефективність діяльності суб'єктів господарювання. Розгляд цього питання стає особливо актуальним при проведенні порівняльного аналізу динаміки основних показників інвестицій в економіку України та основних показників стану основних фондів підприємств.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інвестиційна діяльність, показники ефективності реальних інвестицій, результати господарської діяльності підприємства.

Вступ. Лідируючі позиції підприємств гірничо-металургійного комплексу України у світі та їх економічне зростання у 2002–2007 рр. базуються на використанні потужної виробничої та науково-технічної бази часів Радянського Союзу, а також сприятливій кон'юктурі на світових сировинних ринках. Глибока економічна криза 2008–2009 рр. у провідних галузях народного господарства стала додатковим підтвердженням неспроможності вітчизняних підприємств вчасно реагувати на